

DLOUHODOBÝ ZÁMĚR FILOZOFICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY

OBECNÁ VÝCHODISKA

Koncepce rozvoje studia vychází z principů přijatých mezinárodních deklarací (sorbonnské, boloňské) a bere v úvahu i proces budování evropského vzdělávacího prostoru. Koncepce rozvoje vědecké práce se inspiruje národními i mezinárodními trendy ve financování vědy, klade důraz na podporu mobility a generační obměny badatelských kapacit a na týmový charakter současné vědecké práce. Koncepce rozvoje materiálních podmínek a forem řízení fakulty zohledňuje decentralizační trendy v řízení vědecké a pedagogické práce, nutnost průběžné modernizace fakulty a vývoj struktury financování veřejných vysokých škol.

1. FAKULTA A JEJÍ POSTAVENÍ V RÁMCI UNIVERZITY

Historické tradice fakulty jsou stejně starobylé jako tradice Univerzity Karlovy. Život nejstarší střeoevropské univerzity se rozbíhal ještě před zveřejněním slavnostního zakládacího aktu v pražském studiu *generale* a právě z něho vznikla počtem mistrů i studentů největší ze čtyř fakult univerzity, fakulta svobodných umění, *facultas artium*. Tato fakulta poskytovala průpravné vyšší vzdělání studentům dalších tří zakladatelských fakult, teologické, medicínské a právnické, zároveň však pro ni byl charakteristický zřetel k obecné povaze univerzitního vzdělání. Od 17. století až podnes se fakulta svobodných umění nazývá fakultou filozofickou.

Ve druhé polovině 19. století byla filozofická fakulta postavena naroveň ostatním fakultám Univerzity Karlovy a na přelomu 19. a 20. století začala éra jejího velkého rozkvětu. Na mnohé z toho, co v tomto období vzniklo, navazuje česká věda dodnes. Od počátku 20. století, po oddělení fakulty přírodovědné, se filozofická fakulta zcela soustředila na humanitní obory a soustavu humanitního vzdělání reorganizovala podle soudobých světových kritérií.

V posledním desetiletí se filozofická fakulta stala - co do počtu studentů a učitelů - největší fakultou Univerzity Karlovy. V porovnání s ostatními fakultami se na ní také pěstuje nejširší spektrum pedagogických a vědeckých oborů. Pokud ji budeme poměřovat s obdobnými fakultami na nejprestižnějších zahraničních univerzitách, lze říci, že naplňuje představu „úplné“ filozofické fakulty, neboť jsou na ní zastoupeny v podstatě všechny tradiční i nově vzniklé humanitní a společenskovední obory. V řadě disciplín (zejména filologických) je přitom jediným vysokoškolským či vědeckým pracovištěm v České republice, které danou oblast vědeckého bádání a pedagogického působení reprezentuje. Jedinečnost a nezastupitelnost obecně kulturního poslání filozofické fakulty však spočívá především v tom, že její mnohooborovost a organická provázanost příbuzných vědeckých disciplín a studijních oborů představuje jedinečný intelektuální potenciál, který je schopen rozvíjet národní kulturní dědictví a v jeho duchu kultivovat českou společnost.

2. ROZVOJ PEDAGOGICKÝCH OBORŮ A FOREM STUDIA

a) Pro komplexní rozvoj studia na fakultě je nezbytné akcentovat etický rozměr pedagogické práce.

-
- b) Při rozvíjení a zkvalitňování dosavadních studijních programů a oborů bude fakulta vycházet i z podnětů a kritiky studentů, a to též na podkladě hodnocení kurzů.
- c) Za příznivých vnějších podmínek (zvýšení dotací na pedagogickou činnost, případné zavedení nových forem úhrad za studium apod.) bude fakulta usilovat o zvýšení počtu přijímaných studentů. Přijímací řízení musí být průhlednější a kvalitnější. Je také žádoucí, aby se u dvouoborového studia uvolnily kombinace (rozšířila možnost kombinací) a aby student, který byl přijat na jeden obor, mohl snáze přestoupit na obor jiný.
- d) Větší propustnost studia (a to jak forem studia, tak různých oborů) v rámci fakulty a univerzity vytváří lepší předpoklady pro mezinárodní studentskou mobilitu. Proto je třeba (tam, kde je to z hlediska obsahu oboru či programu reálné) postupně zavést třístupňovou strukturu studia: zpravidla tříleté bakalářské studium, pojaté jako předstupeň navazujícího magisterského studia a zahrnující základy nebo společné disciplíny několika oborů; zpravidla dvouleté navazující magisterské studium, koncipované jako specializované studium oboru, a doktorské studium. V souvislosti s touto zásadní změnou bude třeba vyřešit i následující problémy: paralelní jednooborové a dvouoborové studium, začlenění učitelského studia a vytvoření nabídky „univerzitních přednášek“ pro studijní plány bakalářského a navazujícího magisterského studia jednotlivých oborů.
- e) Při restrukturalizaci studijních programů je třeba rozčlenit studijní programy (zejména studijní program filologie) na menší celky. Nezbytná je také akreditace nově utvořených programů bakalářského a navazujícího magisterského studia; akreditace studijních programů (studijních oborů) v cizích jazycích a vytvoření studijních programů pro zdravotně handicapované studenty. Neméně důležité je také vytvoření společných studijních programů s jinými fakultami a především postupná implementace mezinárodního kreditního systému (hodnocení studentů) do studijních plánů fakulty.
- f) Reformovat je nutné i doktorské studium, tj. změnit jeho náplň a formy jeho kontroly, posílit roli oborových rad atd. V zájmu kvantitativního a kvalitativního rozvoje doktorského studia je třeba usilovat mj. o vytvoření podmínek pro to, aby vynikající doktorandi v prezenční formě studia mohli na fakultě pracovat.
- g) Podporovány budou přednáškové pobyty zahraničních odborníků na fakultě a studijní pobyty studentů pregraduálního a doktorského studia, a to nejen na českých, ale především na zahraničních univerzitách (např. formou mimořádných stipendií). Podpory se dostane také pedagogickým a odborným projektům zaměřeným na zahraničí (letní školy, kursy pro zahraniční univerzity apod.), ale i celoživotnímu vzdělávání a univerzitním extenzím

3. ROZVOJ VĚDECKÉ PRÁCE

- a) Rozvoj vědecké práce fakulty musí provázet důraz na prosazování etických principů bádání.
- b) Je rovněž nezbytné vytvářet podmínky pro rozvoj jak všech účelově a institucionálně financovaných forem vědeckého výzkumu (výzkumné záměry, grantové projekty, výzkumná centra, společná vědecká pracoviště, mezinárodní vědecké projekty apod.), tak cíleného a

aplikovaného výzkumu, který poskytuje mimo jiné též možnosti komerčního uplatnění badatelských výsledků.

- c) Záměrem je rovněž postupné zvyšování podílu vědeckých výkonů na celkových výkonech fakulty (při užití mezinárodně zavedených kritérií vědecké výkonnosti v humanitních a společenských vědách).
- d) Podle finančních možností budou podporovány zahraniční cesty pracovníků fakulty — jejich odborné zahraniční stáže a jejich aktivní účast na zahraničních vědeckých konferencích a kongresech.
- e) Fakulta bude vytvářet všestranné podmínky pro kvalifikační postupy především mladých pracovníků (tvůrčí volno, podpora jejich studijních pobytů v zahraničí apod.), bude rovněž stimulovat vědecké aktivity mladých akademických pracovníků a studujících v doktorských studijních programech.
- f) Pro vědeckou a odbornou a vědeckou práci fakulty je žádoucí otevřít širší prostor pro krátkodobou (jedno až dvou semestrovou) výměnu pracovníků s ústavu Akademie věd České republiky, a to na paritních principech.
- g) Fakulta bude podporovat pořádání studentských vědeckých konferencí a všestranně usilovat o zlepšení managementu vědecké činnosti včetně např. mediální prezentace výsledků výzkumu.
- h) Mezi priority rozvoje vědecké práce fakulty patří důraz na individuální oborově zaměřenou mezinárodní spolupráci (odborné přednášky, hostující profesori, mezinárodní grantové projekty).

4. ROZVOJ MATERIÁLNÍCH PODMÍNEK A FOREM ŘÍZENÍ FAKULTY

- a) Fakulta bude podporovat všechny aktivity pracovníků v rámci doplňkové činnosti a v jiných odborných nebo pedagogických projektech, které příznivě ovlivní její ekonomickou bilanci. Rozhodující část takto získaných prostředků bude použita na ohodnocení těchto pracovníků a na rozvoj základních součástí, kde působí.
- b) V rámci investiční činnosti budou zpracovány a prosazovány především projekty, které přispějí k rozvoji celé fakulty, tj. centrální knihovna a studovna, dostavba 4. patra, přestavba bufetu, rekonstrukce telefonní ústředny, výtahů a sociálních zařízení (toto vše se týká hlavní budovy), technické úpravy poslucháren a jejich modernizace, rozvoj fakulturní počítačové sítě a obnova počítačového vybavení centrálních počítačových učeben, obnova fakulturního DeskTopu, případně vybudování centrálního depozitáře knih v areálu v Celetné ulici a další podobné projekty.
- c) V návaznosti na strategické záměry univerzity v této oblasti bude fakulta postupně budovat elektronický informační systém. Půjde zejména o zavedení čipových karet pro studenty a zaměstnance, o přípravu elektronického zpracování a evidence průběhu studia a jeho kontroly, o zavedení systému elektronické evidence výkonů základních součástí a jednotlivých učitelů a o rozšiřování přístupu k fakulturním databázím a dalším informačním zdrojům prostřednictvím internetu.

-
- d) Je třeba vytvořit podmínky pro zavedení standardních hodnotících mechanismů (vnitřní a vnější evaluace fakulty), aby bylo možné výsledky relevantní pro další rozvoj fakulty využít při řídicích a rozhodovacích procesech na všech stupních. Mohou to pochopitelně být jen ty údaje, které jsou i přes specifika jednotlivých oborů srovnatelné.
 - e) Postupně by měly být vytvořeny systémové mechanismy, které umožní rozšíření kompetencí základních součástí a zvětší tak jejich ekonomickou i řídicí samostatnost. Cílem je posílit přímou odpovědnost základních součástí za pedagogický a vědecký rozvoj oborů, jejichž výuku zajišťují.
 - f) Pro naplnění dlouhodobé strategie rozvoje fakulty je nezbytné zapojit do řídicích a rozhodovacích procesů v rámci organizační struktury fakulty více pracovníků, a to i střední a mladší generace (častější obměny vedoucích základních součástí, členů vědecké rady, garantů, členů oborových rad apod.)

5. ZÁVĚR

Naplnění dlouhodobého záměru závisí do značné míry na přístupu a aktivitě základních součástí fakulty a je samozřejmě i věcí všech jejích pracovníků. Vedení fakulty a její akademické (samosprávné) orgány vytvářejí především obecné podmínky pro to, aby mohly být jednotlivé záměry realizovány.

Praha, dne 1. června 2001